

LJUBLJANSKI
ŠKOFIJSKI LIST

LETNIK 1918

V LJUBLJANI 1918

ZALOŽIL KN. ŠKOF. ORDINARIAT V LJUBLJANI

NATISNILA KATOLIŠKA TISKARNA

KAZALO

k letniku 1918

Ljubljanskega Škofijskega Lista.

(Skupaj 12 števil.)

A.		C.	
Anton Bonaventura, postni pastirski list	1	Cerkev vzhodna, sv. zbor za vzhodno cerkev	41
„ „ Fastenhirtenbrief	6	„ „ papeški zavod za študije	42
„ „ duhovnikom	12	Cerkvene družbe (Codex iuris canonici) razlaga	17
„ „ Codex iuris canonici, o cerkvenih družbah	17		
„ „ Codex iuris canonici, o pridigovanju	25	D.	
„ „ Codex iuris canonici, o zakonu	33, 44	Dan v korist vojnih grobov	127
„ „ vernikom, za Goriško	38	Davki, plačevanje	146
„ „ vernikom za mesec junij	57	Decretum circa quasdam ordinariorum facultates	82
„ „ Weihe der Familien an das heiligste Herz Jesu	59	Decretum de festo S. Joseph 19. Martii et dedic. S. Michaelis, 29. Sept.	43
„ „ Codex iuris canonici, o kleru	63	Dekani, shod, poročilo	74
„ „ vernikom glede političnih sfrank in časnikov	84	Denarne pošiljatve ordinariatu	15
„ „ Codex iuris canonici, o zakramentih	89, 105	„ zbirke in duhovniki	71
„ „ duhovnikom o S. L. S.	101	Directorium liturgicum	24
„ „ za vojne sirote	102	Draginjska doklada duhovnikom	11, 15
„ „ spomin na sv. Očeta	112	Društvo sv. Elizabete za ljubljansko škofijo	87
„ „ pastirski list	133	Društvo škofijsko, za varstvo sirot	102, 128
„ „ Hirtenbrief	139	Državne zadeve	145
Apostolstvo sv. Cirila in Metoda, reorganizacija	53	Dubia circa octavas simplices	44
„ „ „ „ „ letno poročilo	62, 147	Duhovne vaje za duhovnike	23, 87, 103, 159
		Duhovsko podporno društvo, račun za l. 1917	22
		Dvoboj v armadi prepovedan	30
B.		F.	
Bakrene strehe	24	Fakultete škofov za čas vojne	82
Birmanci, vpis	86	Fastenhirtenbrief	6
Birmovanje in kanonična vizitacija	22, 39, 100	Fastenmandat	10
Bratovščine, referat na dek. shodu	79	G.	
		Goriško, pomoč za	38
		Grobovi, vojni	127

H.	
Hirtenbrief	139
„ der österreichischen Bischöfe	119
Hvaljen Jezus, Amen, odpustki	85

I.	
Invalidi vojni, kmetijski tečaj	160

J.	
Sv. Jožefa praznik, zapovedan	32
„ „ „ povišan	43

K.	
Kadilo, nadomestek	103
Kanonična vizitacija 22, 39, 100,	131
Karitativna organizacija, škofijska in krajevna	78
Katekizem	74
Kler, Corp. iur. can.	63
Kolkovna prostost rodbinskih pol za vojake	52
Konference, pastoralne, vprašanja	101
„ poročilo	149
„ Sodal. Ss. Cordis, poročilo 36, 50,	67
Kongrua, zakon o novi	53
„ izvršilna naredba 92, 103	
„ nakazanje	87
Konkurzni izpit	72, 148
Konkurzni razpis:	
Planina pri Vipavi	16
Trnovo v Ljubljani, Podkraj	24
Spodnji Log	32
Sora, Preserje	56
Ledine	72
Brusnice, Borovnica	104
Begunje, Jesenice, Vrabče	131
Kanonikat v Novem mestu, Čemšenik, Bela peč, Lesce, Nemška Loka, Št. Vid pri Vipavi	147
Bela cerkev	160
Koprive, nabiranje	103
Kovinski cerkveni predmeti, od oddaje izvzeti	71
Kronika škofijska	16
24, 32, 40, 56, 72, 88, 104, 112, 132, 147, 160	

L.	
Lušarje, razglednice	87

M.	
Maša za svetovni mir	71, 73
Maše manualne, odlok glede stipendija	130
„ ustanovne, odlok glede stipendija	130
„ verskozakladne, skrčenje	31
Mašne intencije, pošiljanje ordinariatu	147

Mašne ustanove, sprejemna pisma	71
Mašno vino	52, 103
Misijoni, referat na dek. shodu	80
Misijonska zveza	97
Motu proprio papeža Benedikta XV. o komisiji za razlago kanonov Cod. iur. can.	41
Motu proprio papeža Benedikta XV. o sv. zboru za vzhodno cerkev	41
Motu proprio papeža Benedikta XV. o papeškem zavodu za študije vzhodnih zadev	42
Motu proprio papeža Benedikta XV. o sv. maši za svetovni mir	73

N.	
Nabirka za pogorelce v Zapotoku	52
Nabirke, zahvala	87
Naredba izvršilna v novi kongrui 92, 103	
Novomašniki l. 1918.	39

O.	
Obhajilo sveto, zgodnje, uspehi	29
Octavae simplices, dubia	44
Sv. Oče, spomin ob obletnici kronanja	112
Odpustki za pozdrav Hvaljen Jezus. Amen	85
Organisti, za izboljšanje stanja	86
Organizacija karitativna, krajevna in škofijska	78
Orgle, nadomestilo za cinaste piščali	87

P.	
Pastirski list, postni	1
„ „ avstrijskih škofov	113
„ „ ljubljanski	133
Pastoralne konference, vprašanja	100
„ „ rešitev vprašanja de pretio iusto	142
„ „ poročilo, rešitev	149
Perilo za vojake	52
Poletni čas	39
Poroke avstrijskih ujetnikov na Ruskem	100
„ vojaške	21, 31
Postna postava	4
Posvetitev družin presv. Srcu Jezusovemu	57
Pozakonitve, vpis	32
Prehrana	145
Pretium iustum, rešitev kazusa s pastoralnih konferenc	142
Pridigovanje, določila (Cod. iur. can.)	25
Proglasitev za mrtvega v vojni	98

R.	
Rodbinske pole za vojake, kolka proste	52

ŠKOFIJSKI LIST

1.

Anton Bonaventura

po božji in apostolskega sedeža milosti knezoškof ljubljanski

vsem vernikom mir in blagoslov v Gospodu našem Jezusu Kristusu.¹

Že četrto leto besni strašna vojska. Vsak dan mislimo nanjo in govorimo o njej. Koliko bridkih solzâ je prelitih pri nas in po vsej Evropi! Vedno bolj glasen in nujen je klic po miru, po trajnem miru. Že danes, ko Vam ta list pišem, se mi zdi, da se mir približuje. Naš cesar so ga že večkrat ponujali. Do sedaj ga nasprotne vlade niso hotele sprejeti. Toda Rusija se je prva zdramila in se je začela za mir pogajati. Bog naj se nas usmili in nam prikrajša čas preizkušnje, čas trpljenja, čas pokore; naj nam podeli mir z vsemi državami!

V teh okolnostih Vam, predragi, ne morem pisati kaj drugega, kakor nekoliko besedi, da Vam pokažem, kako uporabite prebridki čas sebi v časno in večno korist. S takimi edino resničnimi nauki Vas želim potolažiti in solze, prelivane iz grenkobe srca, izpremeniti v solze mirne vdanosti v najvišjo in vse ljubezni vredno voljo božjo.

I.

Ker je na svetu tako neizrečeno hudo, moramo oči in srca obrniti kvišku k Bogu, iz časnosti v večnost. Tam je naša prava domovina; tam nam je Bog, dobri naš Oče nebeški, pripravil neskajeno veselje, neminljivo srečo.

Trpljenje na zemlji bo hitro minulo; pa naj bi trajalo deset, dvajset, petdeset let, kaj je ta čas, ako se primerja z večnostjo! Večnost, njeno veselje, njena sreča, njeno blaženstvo ne mine nikdar, nikdar. Kolika tolažba za moje prežalostno srce! Po kratkem trpljenju večno blaženstvo!

II.

Toda na večnost le prehitro pozabimo. V časnost in v skrbi za časne ugodnosti se pa tako zatopimo, da nam misel na večnost kar nekako izpred oči zgine. Po premoženju hrepenimo, raznih telesnih užitkov in naslajevanj hočemo imeti, hvale in časti iščemo. Za vse te časne blaženosti si nekateri tako prizadevajo, da na Boga in na večnost komaj še kaj pomislijo, da celo greše ter postanejo lakomni in krivični, nezmerni v jedi in pijači, brezvestni v telesnem, spolnem naslajevanju, ošabni in zato odurni do bližnjega. Iz teh strasti pa se razvijejo prav vsi glavni grehi, prepiri, zmerjanja, kletve, sovražnosti, nemiri v družinah in v občinah.

Kam pa tako življenje pripelje? V časno in večno nesrečo. V časno nesrečo: ali je sreča tam, kjer je jeza, prepir, kletev, sovraštvo, nezmerčnost, nečistost? Ali se mar iz teh grehov, posebno iz nezmerčnosti in nečistosti ne razvijajo težke, celo ostudne bolezni? V večno nesrečo: kdor v smrtnem grehu umrje, ne more k Bogu, ne more v rajsko veselje, ampak mora na kraj, kjer je jok in škripanje z zobmi, in sicer za veekomaj.

Kaj ne, kako grozno je tako življenje v strasteh in v grehah! Kar pretresti te mora strah in groza, ko čutiš nesrečo v srcu in veš, da se približuješ zadnji uri, božji sodbi, nesrečni večnosti. Oh, po trpljenju na zemlji ne pride večno blaženstvo, marveč najbolj strašno večno trpljenje! Reši se! Ne čakaj! Vsaj ne veš, če ne boš že jutri v tem večnem trpljenju.

¹ Ta pastirski list naj se prečita na prižnici drugo nedeljo post Epiphaniam dne 20. januarja.

III.

Odkod rešitev? Edino od Boga. On te je za srečo ustvaril, za večno, neminljivo srečo. In ko si se od Njega odvrnil, ki si se zoper Njega uprl, in zaslužil, biti zavržen vekomaj, je sam Sin božji prišel na svet, je tvoj greh nase vzel in je zadostil razžaljeni božji pravici.

Poglej vendar Njegovo trpljenje, da reši tebe večnega trpljenja! Da zadosti tvoji lakomnosti, je siromašen ves čas življenja, nima, kam bi glavo položil, gol umrje na križu. Da zadosti tvoji poželjivosti in mesenosti, dopusti, da ga slečejo, na križ pribijejo. Da zadosti tvoji ošabnosti, se rodi v hlevčku, dopusti zasramovanje s trnjevo krono in najsramotojšo smrt med razbojniki na križu.

Poglej, kaj je trpel Bog, da reši tebe večnega trpljenja! Da bi pa tebe pripeljal k sebi in ti podelil sadove svojega trpljenja, te kliče k sebi po pridigah, te čaka v tabernaklju, te želi oprati v zakramentu sv. pokore, te hoče pokrepčati s svojim lastnim telesom, s svojo lastno krvjo. O kako nerazumljiva je dobrot, kako neizmerna ljubezen božja!

IV.

Pa kako nerazumljiva je tudi naša zaslepljenost, naša trdovratnost! Za vsa dejanja božje ljubezni vemo, vendar ostanemo v grehu, ali se prehitro vanj vrnemo. Kaj pa stori Bog, da nas reši?

Pošlje nam trpljenje, da bi nam zagrenil časno življenje ter nam vzbudil hrepenenje po večnem življenju in nas prisilil tako živeti, da ga tudi dosežemo. Gospod Jezus si je izbral trpljenje, da nas reši, trpljenje zase in za nas. Čuj, kaj nam kliče: Kdor hoče biti moj učenec, naj vsak dan vzame križ na svoje rame, naj zatajuje samega sebe in naj hodi za menoj!

V tej luči presočaj našo strašno vojsko in vse trpljenje, ki ga je prinesla s seboj: trpljenje naših najkolišjih mož in mladeničev na bojiščih, trpljenje po bolnišnicah, trpljenje doma, namreč težko delo, pomanjkanje živeža, pomanjkanje obleke, vsakdanje bridkosti in žalosti.

Vedi, vse to trpljenje je dopustil in dopušča torej dobri Oče nebeški, ki je svet tako ljubil, da je svojega edinega Sina dal, naj bi se vsi zveličali. To trpljenje je dopustil in dopušča sam božji Sin, ki je iz ljubezni do tebe prišel iz nebeške slave v borni hlevček, na sramotni križ, v temni tabernakelj. Ako ti grozno trpljenje pošilja Bog, ki te tako neizrečeno ljubi, moraš biti

prepričan, da ti ga pošlje, ker ti hoče dobro, ker te hoče rešiti strašnejšega trpljenja v peklen-skem brezdnju.

V.

Vojska in vse trpljenje na bojiščih in doma te spominja na neskončno božjo pravičnost. Pravični Bog dobro ljubi in hudo kaznuje. Na zemlji kaznuje samo začasno, da bi se ti k Njemu nazaj vrnil. Le pomisli, ako je neznosno trpljenje na zemlji, ki bo vendar minulo, kako neznosno bo trpljenje v večnosti, ki ne bo minulo nikoli. Ako že na zemlji tako ječiš in trenutka rešitve komaj čakaš, pomisli, kaj bo v večnosti, kjer rešitve ne bo! Oh, da v to večno trpljenje ne zaideš, zdrami se, razumi klic božji in hajdi nazaj k Bogu, nazaj po potu pokore. Združi se s trpljenjem Gospodovim, daruj z njim svoje trpljenje v spravo za grehe in čakaj mirno gotove rešitve, čakaj boljših dni. Le zdihuj k Bogu in reci: da rad vse mogoče muke tukaj pretrpiš, samo da ti prizanese in ne prideš v večne muke. Ali te tako premišljevanje ne bo potolažilo, da boš bolj mirno nosil trpljenje, dokler te bo po božji volji pritiskovalo.

VI.

Vojska naj ti pa tudi dokaže, kako minljivo in naravnost ničevno je vse na zemlji. Trdili so modrijani, da nas Bog ne more več kaznovati z lakoto, ker se živež lahko in naglo prepelje iz najbolj oddaljenih krajev na one, kjer bi ga pomanjkovalo; trdili so, da nam za obleko ne bo skrbi, ker jo izdeluje tisoč in tisoč rok po tovarnah; ponašali so se z napredkom, z različnimi izumi, z mogočnimi ladjami, s svetovno trgovino, z nezaslišanim bogastvom! In sedaj v vojnem času? Živil primanjkuje, da na mnogih krajih naravnost stradajo, celo lakote umirajo; obleke vsakovrstne, platna, obuval pomanjkujeta povsod; olja, oglja in druge kurjave se ne more dobiti; tovarne vse po Evropi in po Ameriki izdelujejo le bojno orodje, stotisoči delavcev prirejajo morilne krogle, skoraj vsa umetnost in znanost se porablja edino za to, da je bolj škodljiva, bolj pogubna vojska na kopnem, na morju, pod morjem, v zraku.

Sedaj vidimo, kaj je človek; sedaj vidimo, kaj dela strast človeška! In kar najbolj strašno in sramotno za ves človeški rod je to, da se dobi brezsrčnih ljudi, ki bedo sobrata zlorablajo sebi v pregrdo korist. Krščanska ljubezen izginja!

Pa naj bo zadosti. Ker je na zemlji vse tako ničevno, odtrgajmo srce od vsega, kar je na njej, in hitimo nazaj k svojemu dobremu nebeškemu

Očetu. Smo, kakor je bil izgubljeni sin. Ko je za pravil premoženje, ko je trpel lakoto, ko je imel sramotno službo, se je spomnil na dobrega očeta, pokesal se je za svojo nespamet, dvignil se je in je pohitel k očetu nazaj. In oče? Oh, željno ga je pričakoval, raztrganega in umazanega je objel, znova oblekel, mu pripravil veselo gostijo, ker se je vrnil sin, ki je bil izgubljen. Torej nazaj k Očetu: predobri Oče nas še ljubi, rad nas bo sprejel in vlil nebeške tolažbe v naša sedaj obupna srca.

VII.

Vidiš, kako se moraš obnašati. Mnogi pa godrnjajo, zoper Boga govore, preklinjajo, mnogi se kar naravnost upirajo volji božji, ki nas tepe, da bi se poboljšali in se rešili za večnost. Vprašam te, ali ni za nas koristno vse, kar nam pomaga k večni sreči, pa naj bo še tako grenko? Ali boš klel zdravnika, ki ti zapiše pregrenkih zdravil, ker so ti za zopetno zdravje potrebne? Ali je neusmiljen oče, ki pokliče spretnega zdravnika, naj sinu odreže roko ali nogo, da ga reši gotove smrti? Ti pa si nevoljen na Boga, ki nam je poslal šibo vojske, da nas reši večne smrti, večnega pogubljenja. Ali ne bi moral, če se prav zavedaš, Boga hvaliti za grenko zdravilo, ki je za tvojo dušo, za tvojo večnost prekoristno? Bog bi bil neusmiljen, ako bi ti ne poslal grenkega zdravila, marveč bi dopustil, da pogineš vekomaj. Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, svojo dušo pogubi?

VIII.

Toda grozote in muke na krvavem bojišču, v strelskih jarkih! In pekoče rane, pohabljenost za celo življenje, bolečine v bolnicah! Res, to je grozno, pa tudi to je Bog dopustil. Ako vse bridko trpljenje daruješ Bogu, daruješ v spravo za toliko grehov in priznaš, da po pravici trpiš, ter zdihneš: »naj se godi pravična in vse ljubezni vredna volja božja,« glej, pri Bogu imaš veliko, neskončno, večno zasluženje! Le trpi v duhu pokore grmenje topov, lakoto, dež, mraz, rane, to bo hitro minulo, pridobilo ti bo pa neizrekljivo, večno veselje! In na Jezusa poglej! Bičajo ga, s trnjem ga kronajo, na križ ga pribijajo, na križu visi in umrje: pomisli, Sin božji trpi te neizrekljive bolečine, in sicer zate, za tvojo srečno večnost! Ali te ta misel ne bo potolažila v tvojih bolečinah, v bolnici, v neozdravljivi pohabljenosti? Ali razsvetljen ne boš rekel: »Naj le tukaj trpim, naj trpim do konca življenja, samo da ne bom pahnen v večni ogenj, kjer neizmerno večje muke ne prenehajo nikoli!

IX.

Ugovarjaš mi, da nisi nič posebnega zagrešil, pa te vendar Bog tako neusmiljeno tepe. In zares, prav nič ne dvomim, da je pri nas mnogo prav poštenih mož in mladeničev, mnogo prav poštenih žena in deklet, ki pa morajo ravno tako trpeti, ali pa še mnogo več, kakor pa najhujši pijanci, nesramneži in bogokletneži.

Ne zdihujte! Edino greh je pravo zlo na zemlji, ker nas oropa časne in večne sreče. Tebi pravičnemu je pa Bog poslal trpljenje, dolgo in mučno trpljenje samo zato, da te še bolj očisti z dano pokoro, da ti dá priložnost za nove zasluge, ki jih boš užival vekomaj. S pravičnim Jobom zdihni: Bog je dal, Bog je vzel, naj bo češčeno njegovo sveto ime!

V trpljenju se ozri na Mater božjo, na prečisto Devico Marijo! Toliko je trpela, da se nazivlje: kraljica mučencev, da jo častimo kot Mater sedem žalosti. Kaj je pa zagrešila? Nič! Mati božja je, Bogu najbolj mila in najbolj draga, nikdar in nikoli ni Boga razžalila, tudi ne z najmanjšim grehom. Ali se je pritoževala! Ne, marveč je v srcu vedno zdihovala: »Glej, dekla sem Gospodova, naj se mi zgodi vse po božji volji!«

Da, popolnoma se vdaj v božjo voljo! Iz srca moli tretjo prošnjo v očenašu: »Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji!« Iz božjih rok primi vse drage volje; saj veš, da je za tvojo večno srečo najboljše to, kar pride iz Njegovih rok. Hoče pa edino le tvojo srečo, ker je Njemu v največjo čast in slavo. Kdor to resnico dobro razume in jo v bridkosti premišljuje, bridkosti prenehajo biti bridkosti in mirna vdanost se mu priseli v dosedaj raztuženo srce.

X.

Taka razsvetljenost in vdanost v voljo božjo pa ni naraven sad našega srca, ampak poseben dar božji. In Bog ti ga bo dal prav obilno, ako zanj neprenehoma in odkritosrčno prosiš. Čuj, kaj govori Gospod: »Karkoli v molitvi prosite, verujte, da bote prejeli.« Torej dobili bomo vse, kar prosimo. Pa tudi vsi neizvzemši grešnikov; saj pravi Gospod: »Kdor prosi, dobi; kdor išče, najde, kdor trka, se mu odpre.« Moli, uslišan boš, beseda Gospodova je nezmotljiva.

Toda prosiš, pa nisi uslišan. Zakaj ne? Ker ne prosiš prav in ker prosiš za preneznatne stvari. Ti prosiš, naj Bog od tebe in od tvoje družine odvrne bolezen, lakoto, slabo letino, vojsko, zaničevanje. Toda zakaj pa ne prosiš za milost, da bi objokoval svoje grehe, poboljšal živ-

ljenje, Boga ne več žalil! Prosiš, naj ti Bog prizanese, pa kljub temu žališ Boga, ker se togotiš, zmerjaš, nečistuješ, kolneš, sovražiš, opravljaš ti in tvoja družina. Boga neprenehoma žališ in — on naj ti prizanese!

No, morda ne grešiš posebno, toda v molitvi prosiš edino le časnih stvari, prosiš zdravja, dobre letine, uspeha pri delu, časti pri ljudeh. Kljub tej prošnji ti gre vse narobe. Zakaj? Ker prav ne moliš. Kaj pravi Gospod? Čuj: iščite najpoprej božje kraljestvo in njegovo pravičnost, vse drugo vam bo privrženo! In kako molimo v Gospodovi molitvi? Najpoprej prosimo, naj se časti božje ime, potem naj pride k nam božje kraljestvo, zatem naj se zgodi volja božja, kakor v nebesih, tako na zemlji, in šele v četrti prošnji prosimo za vsakdanji kruh.

XI.

Moliti moramo prav. Prepričan sem, da ste mnogi molili prav. V važnih stvareh smo uslišani: naši možje in mladeniči so umirali spravljene z Bogom, večina se jih na bojišču ni pokvarila; doma ste matere, žene in dekleta vstrajale v molitvi, v božji službi, v prejemanju svetih zakramentov, v obilnih denarnih darovih iz ljubezni do bližnjega in v dosti Bogu vdanem prenašanju dolgih nadlog in bridkosti; ohranile ste v ogromni večini zakonsko zvestobo in dekliško neomadeževanost; mnoge od onih, ki so v silnih skušnjavah opešale in grešile, so svoj greh bridko objokovale in so pohitele, da se z Bogom spravijo; le malo je skrajno trdovratnih; kuge še ni, tudi lakota še ni prehuda, razen v marsikaterih družinah po mestih, pri tovarniških delavcih in po Notranjskem; sovražnik ni mogel

čez meje na Kranjsko, neka nevidna moč ga je držala nazaj, da ni mogel naprej. Vidite, da naše molitve, četudi slabe, niso bile zastonj.

Molimo še in ne prenehajmo moliti. Pa za kaj? Molimo za našega mladega cesarja, ki je koj v prvem letu vladanja toliko bridkosti prenesel, ki je bil enkrat nedavno celo v največji smrtni nevarnosti; molimo zanj, da ne opeša, da ne oboli, da zaupa v Boga tudi v najhujših stiskah; molimo zanj, naj mu dobri Bog nebeški podeli v prav obilni meri ono modrost, ki je potrebuje kot vladar za srečno ureditev naše premile Avstrije, tako da bodo v njej prebivala zadovoljna ljudstva; molimo zanj, naj ga Bog obvaruje zoper vse njegove sovražnike, da jih v korist avstrijskih narodov srečno premaga.

Nadalje molimo, da države sklenejo srečen in časten ter trajen mir. Pripravimo se, da bomo pogumno in krščansko nosili vsa bremena, ki se nam bodo naložila zavoljo groznih dolgov, napravljenih v vojski. Radi bomo trpeli in delali in si pritrgovali za splošno korist. Ko nam bo težko, bomo rekli: »Oče, naj gre ta kelih od nas, toda naj bo tvoja sveta volja!« Trpljenje po vojski, ki nas čaka, hoče Bog; nosimo ga po Njegovi volji, pa nam bo srce že na zemlji bolj mirno, zaslužili si bomo pa tudi srečno večnost. Za pravo pamet zdihujemo: »Presveto Srce Jezusovo, usmili se nas! Marija, pomoč kristjanov, tolažnica žalostnih, Kraljica miru, prosi za nas!«

Blagoslov vsemogočnega Boga, Očeta in Sina in sv. Duha naj pride nad Vas in naj ostane nad Vami!

V Ljubljani, dne 1. januarja 1918.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

2.

Postna postava.

Po novem cerkvenem zakoniku je postna postava neizrečeno olajšana. Odslej veljajo sledeče določbe:

I.

1. Zapoved o zdržnosti zahteva edinole zdržnost mesa in mesne juhe. Torej je vse dni zdržnosti dovoljeno rabiti katerokoli živalsko maščobo. Zavezuje vse, ki so izpolnili sedmo leto starosti.

2. Zapoved o postu dovoljuje samo enkratni obed na dan; vendar pa sme vsakdo kaj malega zaužiti tudi zjutraj in zvečer,

kakor je v dotičnem kraju navada. Veže vse vernike od izpolnjenega enoindvajsetega do začetega šestdesetega leta.

II.

Katere dni v letu je zapovedana samo zdržnost, katere zdržnost in post, katere sam post? Odgovor:

1. Zdržnost je zapovedana prav vse petke celega leta.

2. Zdržnost in post sta zapovedana:
a) na pepelnično sredo;

- b) v petkih in sobotah štiridesetdnevnega posta;
- c) v sredo, petek in soboto vsakega kvartnega tedna;
- č) v soboto pred binkoštni, na dan pred Marijinim vnebovzetjem (14. avgusta), pred praznikom vseh svetnikov (31. oktobra), pred božičem (24. decembra).
3. Sam post je zapovedan vse druge dneve štiridesetdnevnega posta.

III.

Od te stroge postne zapovedi so pa še sedaj po splošni cerkveni postavi dovoljene sledeče izjeme:

1. Postava o zdržnosti in postu ne veže ob nedeljah štiridesetdnevnega posta;
2. ne veže ob nedeljah, ako pride na nje dan pred onimi prazniki, pred katerimi sta zapovedana zdržnost in post; torej ne veže, ako bi bila nedelja na dan 14. avgusta, 31. oktobra in 24. decembra;
3. ne veže razen v postu, ako na dan zdržnosti ali posta pride kak zapovedan praznik, kakor n. pr. letos na praznik vseh svetnikov (petek, 1. novembra);
4. ne veže na veliko soboto od poldneva dalje.

V teh postavah tudi ni več prepovedano ob dnevih samega posta uživati meso pri večerji, ali uživati pri istem obedu ribe in meso.

Dopuščeno je tudi glavni obed od opoldne preložiti na zvečer.

IV.

Smem pa še nekatere polajšave dopustiti vsled posebnega pooblastila sv. Stolice. Te so:

1. od postave same zdržnosti naj so izvzete vse sobote štiridesetdnevnega posta razen kvatrne sobote;
2. od postave zdržnosti in posta naj so oproščeni a) tisti kraji, v katerih je semenj, b) dnevi praznikov, odpravljenih po ukrepih papeža Pija X., ako se obhajajo slovesno; vse postne dni v letu razen dneva pred Božičem in velikega petka vojaki c. kr. deželne brambe, vsi orožniki in finančni stražniki ter njihove družine;
3. od postave same zdržnosti naj so vse postne dni v letu razen dneva pred Božičem in velikega petka izvzeti vsi delavci z družinami vred v rudokopih in tovarnah, sprevodniki po železnicah in oni potniki, ki morajo jesti v že-

lezniških gostilnah; vsi uslužbenci in potniki po ladjah, kadar morajo na ladjah obedovati; vsi, ki so z družino in postrežniki v kopelih; vsi, ki so po okolnostih primorani jesti v javnih gostilnah, in oni, ki so od drugih odvisni, pa si ne morejo oskrbeti postnih jedi; oni, ki žive po kaznilnicah, namreč kaznjenci, pazniki in drugi uslužbenci.

Vsem onim, ki se bodo teh zadnjih polajšav (sub IV.) posluževali, svetujem, naj bi kot malo nadomestilo izmolili en očenaš in češčenamarijo ali podelili kaj malega ubogajme.

V.

Posameznim osebam more vsled veljavne cerkvene navade tudi lastni župnik podeliti še večjo začasno polajšavo.

S p o v e d n i k pa sme samo to presojati, da li je kdo od samega posta izvzet iz kakega posebnega od Cerkve priznanega razloga. Iz takih razlogov postna postava ne veže sledečih oseb:

- a) bolnikov in okrevajočih, telesno slabotnih, katere bi vsled posta glava precej bolela ali bi se jim v glavi vrtelo;
- b) mater pred porodom in po porodu, naj so tudi telesno zdrave in močne;
- c) vseh onih ubožcev, ki živijo beračijo, ki imajo sploh nezadostno hrano;
- d) raznovrstnih delavcev, ki morajo opravljati težka dela, kakršni so: kmetovalci, mizarji, kovači, zidarji, tkalci kamnoseki, čevljarji itd. Vsi ti so od postne postave izvzeti, čeprav so trdnega telesnega zdravja;
- e) vsi, ki morajo opravljati naporno dušno delo, n. pr. ljudski učitelji, dijaki, profesorji le, ako se morajo za predavanja naporno pripravljati, cerkveni pridigarji, ako morajo skoraj vsak dan pridigovati, kakor misijonarji ob času misijonov. Vsi ti so izvzeti od postne postave le, ako radi posebnih okolišnosti ne bi mogli izpolnjevati svojih dolžnosti.

Upam, da bomo tako olajšano postavo vsi prav radi in vestno izpolnjevali. Molimo in delajmo pokoro, da se nas Bog usmili in ne postopa z nami, kakor bi s svojimi mnogimi grehi zaslužili.

V Ljubljani, 1. januarja 1918.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

Anton Bonaventura

durch Gottes und des apostolischen Stuhles Gnaden Fürstbischof von Laibach

allen Gläubigen Frieden und Segen in unserem Herrn Jesus Christus.¹

Die Friedensfeiertage sind vorüber. Der Friede, und zwar ein gesegneter Friede scheint sich allen kriegsmüden Völkern mehr und mehr zu nahen. Viel haben wir gelitten und auch für die ersehnte Friedenszeit sind uns noch recht viele große Leiden vorbehalten.

In Anbetracht dessen dürfte es angezeigt sein, Euch im heurigen Hirtenschreiben einige Trostgründe zur Erleichterung der täglichen Bitterkeiten aus dem reichen Schatze des heiligen Glaubens anzubieten, und zwar zur Belehrung, wie Ihr aus den Leiden in der Zeit recht viele Verdienste für die Ewigkeit erwerben könntet.

I.

Durch die furchtbaren, früher kaum geahnten Leiden auf Erden werden wir unwillkürlich an die bevorstehende Ewigkeit erinnert. Nicht hier, sondern dort ist unsere Heimat; dort wohnt unser allgütiger Vater und bietet für unsere Treue auf Erden ewige Freuden an.

Alles Irdische ist vergänglich, auch die Leiden. Mögen die irdischen manigfaltigen Bitterkeiten zehn, zwanzig, hundert Jahre dauern, was ist diese Zeit im Vergleich zur Ewigkeit, im Vergleich zu jenen ewigen, unvergänglichen Freuden, die uns zur Belohnung für unsere Hingabe an den Willen Gottes zu Teil werden?

Und diese Wahrheit, tief und klar erfaßt, wird sie nicht zu einer reichlich fließenden Quelle des süßesten Trostes?

II.

Leider sind wir infolge unserer Natur in steter Gefahr, vom Gedanken an die Ewigkeit abgelenkt und ganz und gar an das Sinnliche hingelenkt zu werden. Gewaltig entbrennt in uns das Verlangen nach Reichtum, nach körperlichen Genüssen und Gelüsten, nach Lob, Ehre und Ansehen.

Die angedeuteten Grundleidenschaften sind gewaltig. Viele Menschenkinder werden von denselben so eingenommen, daß der notwendige Gedanke an den gerechten Gott und an die gewisse Ewigkeit ihrem Gedächtnisse entschwindet. Infolgedessen wird alsdann der Leidenschaft freier Lauf gelassen und es folgt Sünde auf Sünde. Wir sehen mit unseren eigenen Augen Menschen, recht viele Menschen, jung und alt, die von Hochmut und Stolz ganz eingenommen sind, die sich ohne Rücksicht auf die Not des Nächsten ungerechter Weise bereichern, welche tags und besonders nachts der Sinnlichkeit fröhnen und sich ihres schamlosen Treibens sogar rühmen.

Und wohin führt ein derartig leidenschaftliches Leben? Wohin? Ins zeitliche und ewige Unglück. Ins zeitliche Unglück: gibt es denn ein Glück dort, wo das Herz von Leidenschaften zerrissen wird, wo Neid, Zorn, Haß, Streit ihren Einzug halten, wo durch den niedrigsten sinnlichen Genuß das ganze Nervensystem zerrütet wird und deshalb im Verlaufe der Zeit sehr schädliche, ja sogar schändliche Krankheiten sich einstellen? Ins ewige Unglück: der Tod kommt gewiß, daraus folgt das Gericht vor dem gerechten und heiligen Gott, welcher ohne Ansehen der Person einem jeden vergelten wird nach seinen Werken.

Wird Dich dieser ernste Gedanke nicht aufrütteln, daß Du zur Besinnung kommst und dem Übel der ewigen Verwerfung vorzubeugen Dich entschließt? Beeile Dich! Denn, die Zeit eilt, schon heute könntest Du zur Rechenschaft gezogen werden.

III.

Jedoch ist es möglich, einem solch gräßlichen Übel zu entgehen? Nur an Dir ist es gelegen. Gott will Deine ewige Glückseligkeit. Er hat Dich ja dafür erschaffen. Nachdem wir durch unsere Empörung gegen Gottes Willen dieses Recht ver-

¹ Dieses Hirtenschreiben soll Dominica II. post Epiphaniam den 20. Jänner den Gläubigen von der Kanzel vorgelesen werden.

loren haben, ist Gott selbst Mensch geworden, um uns durch sein Leben, Leiden und Sterben jenes Recht wieder zu gewinnen.

Werfe doch Deine Blicke auf den Sohn Gottes hin! Um die Sünden Deiner Habgier zu sühnen, ist er ganz arm geworden; um die Sünden Deiner Ehrsucht zu sühnen, hat er die größten Verdehmütigungen, den niedrigen Stall, die schimpfliche Dornenkrone, das schmachvolle Kreuz auf sich genommen; um die Sünden Deiner Genußsucht und Deiner Unzucht zu sühnen, litt er Mangel, Hunger und Durst, Entblößung, Geißelung, Kreuzigung.

Und wozu diese grausamen Sühnungsleiden? Deinetwegen, um Dich vor den Leiden in der ewigen Verdammnis zu bewahren. Erzittere! Wie unerfaßlich schwer müssen die Dir ganz gewiß bevorstehenden ewigen Leiden sein, wenn der Sohn Gottes, der vielgeliebte Sohn des himmlischen Vaters, solche unsäglichen Qualen und Leiden freiwillig übernimmt, um Dich davor zu bewahren! Und wie viele Mittel werden von ihm angewendet, um Dich zur Teilnahme an den Leidensfrüchten zu bewegen: Gewißensbisse, Predigten, dann Buß- und Altarssakrament. O wie unergründlich ist die Liebe Gottes!

IV.

Und wie unergründlich ist auch Deine Verblendung und Verstocktheit, o unglückseliger Sünder, o unglückselige Sünderin. Die Liebeswerke und die Liebesleiden Deines Erlösers sind Dir bekannt und doch verharrst Du in Deiner Sünde, verharrst Du auf dem Wege zum zeitlichen und ewigen Unglück. Und Gott? Er versucht neue Mittel, um Dich zur Besinnung zu bringen. Welche?

Er schickt Dir Leiden, große, langdauernde Leiden; er will Dir Dein Leben, das Du in Genüssen zubringst, bitter und qualvoll gestalten, auf daß Du durch Deine sündhaften Genüsse nicht befriediget Dich von denselben wegwendest hin zu Deinem Gott und Erlöser, Deiner wahren und überreichen Glücksquelle. Durch sein bitteres Leiden hat Dich der Heiland erlösen wollen und durch Dein eigenes Leiden sollst Du der Erlösung teilhaftig werden.

In diesem Lichte betrachte auch die schrecklichen Leiden während des Krieges und die Leiden, die auch nach dem Kriege unser warten. Bedenke! Die schrecklichen Leiden schickt Dir jener himmlische Vater, der aus reiner Liebe zu uns seinen eingeborenen Sohn dem Leiden und dem Tode überliefert hat, schickt Dir Dein Er-

löser, welcher sich Deinetwegen aus der himmlischen Herrlichkeit in dieses irdische Elend, in die Krippe, ans Kreuz, in das Tabernakel herabgelassen hat. Wenn Dir nun Dein Gott und Dein Erlöser, der Dich so unendlich liebt, so schreckliche Leiden schickt, sei überzeugt, er schickt sie Dir aus Liebe, um Dich vor den ewigen Leiden zu bewahren.

V.

Der Krieg und die durch ihn verursachten Leiden in der Fronte, im Hinterlande sollten Dich an die strafende Gerechtigkeit Gottes erinnern. Der gerechte Gott liebt und belohnt das Gute, haßt und straft das Böse. Die Strafe kann eine zeitliche oder eine ewige sein. Der ewigen schickt der barmherzige Gott gewöhnlich die zeitliche voraus: Hunger, Krieg, Krankheit. Durch die Unerträglichkeit der zeitlichen Strafen belehrt und aufgerüttelt, solltest Du den Absichten Gottes gemäß an die ewigen erinnert werden und folgerichtig alle jene Mittel in Anwendung bringen, vermittelt welcher Du diesen entgehen könntest.

Ja, fürwahr! Wenn Du schon hier getroffen von Übeln, die bald vorübergehen werden, un- ausgesetzt jammerst und klagst und verzweifelst, wie wirst Du die entsetzlichen, nie endenden Übel in der Hölle ertragen können? Du mußt denselben entgehen! Jedoch wie! Kehre zu Gott, zu Deinem Erlöser zurück! Vereinige Deine Leiden mit den Leiden Deines gekreuzigten Erlösers, opfere dieselben ihm als Sühne für Deine zahlreichen Sünden auf, leide, dulde und warte! O seufze zu Gott und sprich: O Herr! Schneide hier, brenne hier, strafe hier, nur dort, nur dort in der Ewigkeit verschone!

VI.

Nach den Absichten Gottes sollen Dich fern der zeitlichen Leiden, also auch der Krieg mit seinen verschiedensten Übeln belehren, wie eitel und nichtig alles Irdische ist! Trotz des größten Fortschrittes leiden wir Mangel an allen unseren Lebensbedürfnissen. Der ungeahnte Fortschritt der letzten Zeit wird in allen zahlreichen Fabriken Europas, Amerikas und Asiens beinahe nur zur Erzeugung von den verschiedenartigsten Mordinstrumenten angewendet. Und das Leben eines Menschen? Es scheint ganz wertlos zu sein, denn Millionen Menschenleben sind in diesem Kriege hingemordet worden. Und die Nächstenliebe, die uns zum Troste gereichen könnte? Sie ist dahin, der Völkerhaß und eine

ungerechte Ausbeutung des in Not geratenen Nebenmenschen hat gerade im Kriege überhand genommen.

O wie vergänglich, wie nichtig ist alles, was uns die Welt bieten kann. Werden wir in dieser Erkenntnis nicht aufzufehen und von Sehnsucht nach dem liebevollen himmlischen Vater erfüllt werden? Werden wir nicht mächtig angetrieben werden, es dem verlorenen Sohne gleich zu machen? Nachdem er sein Vermögen verschwendet hat, nachdem er in Not und Elend geraten ist und zur kümmerlichen Erhaltung seines Lebens den niedrigen und verhaßten Dienst eines Schweinhirten hat annehmen müssen, da in dieser erbärmlichen Lage kommt er zu sich, erinnert sich an das sorgenlose und glückliche Leben im Vaterhause und faßt den Entschluß, zum Vater zurückzukehren. Und der Vater? Ach, des unglücklichen Sohnes konnte er nicht vergessen, sehnsuchtsvoll wartete er auf dessen Rückkehr. Als er den rückkehrenden von Ferne erblickt, eilt er ihm entgegen, den zerissenen und beschmutzten umarmt und küßt er, läßt ihm ein Prachtgewand anlegen und veranstaltet aus Freude ein herrliches Gastmal; denn der Sohn, der verloren war, ist gefunden worden. Auch wir wollen zu Gott, unserem besten, liebevollsten Vater zurückkehren; liebevoll wird er uns empfangen und überreichen Trost in unsere Herzen eingießen.

VII.

So gesinnt müßten wir sein und die gegenwärtigen Trübsale würden uns zum Heile reichen. Allein viele murren, klagen, verzweifeln, ja, lästern sogar Gott, den Herrn selbst. O, wie unvernünftig! Sollten wir denn nicht recht geduldig und Gott ergeben alles annehmen, was zu unserem ewigen Glück nützlich, ja, notwendig ist? Wirst Du wohl den Arzt fluchen, der Dir eine sehr bittere, jedoch für Deine Gesundheit notwendige Arznei verschreibt? Ist denn unbarmherzig der Vater, welcher zuläßt, daß der von ihm herbeigerufene Arzt seinen Sohn schneidet und brennt und Hand oder Fuß abschneidet, weil dies zur Erhaltung seines Lebens erfordert wird?

Und Du wolltest in Deinem Unverstande murren gegen Gott, welcher den Krieg samt den aus demselben sich ergebenden Bedrängnissen zugelassen hat, um die von ihm abgefallene Welt nicht nur zu züchtigen, sondern auch zur Besinnung, zur Rückkehr zu ihm zu veranlassen? um auch Dich zur Reue, zur Besserung, zur Aussöhnung zu bewegen und so vor ewigem

Verderben zu bewahren. Küßten solltest Du die Hand, welche Dich straft, und zwar straft zu Deiner Rettung. Oder sollte Dich der himmlische Vater den Weg des ewigen Unterganges fortsetzen lassen? Nein! Eben weil Gott gegen Dich gütig und voll Liebe ist, muß er zur Rute greifen und Dich züchtigen. Was nützt es dem Menschen, wenn er die ganze Welt gewinnt, an seiner Seele jedoch Schaden leidet.

VIII.

Doch, wie qualvoll, wie unerträglich sind die Leiden in den Schützengräben, beim Trommelfeuer! Dann die Verwundungen, der Verlust von Leibesgliedern, schmerzliche Krankheiten in Spitälern, Arbeitsunfähigkeit und Leiden für das ganze Leben! Wer könnte diese Qualen und Betrübnisse nur einige Tage ertragen, geschweige denn Monate, Jahre das ganze Leben lang! Auch diese gräßlichen Martern hat Gott gewollt. Gedenke der Sünden Deines Lebens; gestehe, Du habest die höllischen Qualen verdient! Nun siehe, der barmherzige Gott hat Dich damit verschont und zum Ersatz nur zeitliche, wenn auch schwere Leiden geschickt.

Wirst Du denn nicht Gott dem höchsten Herrn für diese Umwandlung vom Herzen danken? O rufe aus der Tiefe des Herzens: Herr, Dein heiliger Wille geschehe! Wie Du willst, so will auch ich! Die schrecklichen Leiden hast Du mir aus Erbarmung und Liebe geschickt, um mich eben dadurch vor noch schrecklicheren zu behüten! Hochgelobt sei Dein heiliger, zwar gerechter, jedoch auch unendlich barmherziger Wille! Und wenn Dir die Schmerzen beinahe unerträglich vorkommen, blick hin auf das Kreuz, wo die Unschuld selbst Deinetwegen an Leib und Seele Schreckliches leidet! Bei diesem Anblicke muß Du getröstet lispeln: Vater, Dein Wille geschehe!

Durch eine derartige Gesinnung wirst Du die durch Deine Sünden verdienten Strafen abbüßen und Dir zugleich unendliche Verdienste für die Ewigkeit erwerben. Liegt denn in diesem ganz nichtigen Gedanken nicht viel Trost und Ergebung?

IX.

Gut, wirst Du mir antworten: allein ich habe ja gar nicht viel gesündigt, habe mich bemüht, aus Liebe zu Gott alle seine Gebote zu beobachten und doch muß ich ebensoviel, ja, noch mehr leiden, als die Sünder, Leute der Unzucht, der Gotteslästerung, des Unglaubens.

Sei getrost, mein Sohn! Sei getrost meine Tochter! Das einzig wahre Übel auf Erden ist die Sünde, weil sie die Trennung von Gott und ewige Qualen zur Folge hat. Wie gut ist Gott gegen Dich, daß Du mit seiner besonderen Hilfe jede, wenigstens jede größere Sünde gemieden hast. Wenn er Dir trotz Deiner Unschuld Leiden schickt, so sei überzeugt, daß er nur Dein Bestes will. Zunächst sind die Kriegeleiden ganz allgemein, deshalb müßte Gott geradezu Wunder wirken, um mit Dir eine Ausnahme zu machen. Ferner sind die Leiden, geduldig ertragen, unendlich verdienstvoll für die Ewigkeit, also für kurze Leiden ewige Freuden; ist dies nicht ein großer Gewinn und ist denn dieses Bewußtsein für Dich nicht trostvoll? Ja, sei überzeugt, Gott hat Dir Leiden geschickt, weil er weiß, daß sie Dir zum ewigen Heile reichen können. Was hat denn die liebe Mutter Gottes gesündigt? Und doch hat sie soviel gelitten, daß sie mit Recht Königin der Märtyrer genannt wird. Richte Dich an ihr empor und sei getrost!

X.

Die bisher geschilderte Gesinnung und Gott-ergebung ist jedoch keine natürliche Frucht unseres Herzens, sie muß durch eifriges Gebet er- wirkt werden. Ja, nach der untrüglichen Ver- heißung des Heilandes können wir alle, auch Sünder, durch ein eifriges und richtiges Gebet alles erhalten. Bekannt sind ja die Worte des Heilandes: »Wer bittet, erhält, wer sucht, der findet...; was immer ihr in meinem Namen bitten werdet, glaubet fest und ihr werdet es erhalten.«

Nun, Du betest und klagst, daß Du nicht erhört werdest. Ich frage Dich, bittest Du richtig nach der rechten Ordnung? Du bittest um Be- freiung von zeitlichen Übeln, allein Du hörst nicht auf zu sündigen, weshalb Dich die Übel getroffen haben. Du bittest um reichliche Feld- früchte, um Gedeihen Deiner Unternehmungen, um Gesundheit und Freude und Glück in Deiner Familie! Allein um das Reich Gottes und seine Gerechtigkeit kümmerst Du Dich nicht. Und doch mahnt uns der liebe Heiland: Suchet zuerst das Reich Gottes und seine Gerechtigkeit, das übrige wird euch hinzugegeben werden. Und wie lautet das Gebet des Herrn? Zunächst wird ge-

beten um Heiligung des Namens Gottes, dann um Ausbreitung seines Reiches, ferner um die Erfüllung seines heiligen Willens und erst an vierter Stelle um das tägliche Brot. Und betest Du wohl ergeben in den Willen Gottes, der am besten weiß, was Dir frommt und welcher Dir zur rechten Zeit in Erhörung Deines Gebetes geben wird, was Dir zum ewigen Heile reichen soll.

XI.

Vom Anfang des Krieges an haben wir viel gebetet und sind auch vielfältig erhört worden: unser Österreich steht siegreich da; unser Kron- land ist vor feindlicher Invasion wunderbar be- wahrt worden; unsere Männer und Jünglinge haben zum Ruhme unseres weiteren und engeren Vaterlandes heldenmütig gekämpft und sind zumeist mit Gott ausgesöhnt auf den Schlach- tefeldern oder in Spitälern gestorben; von Pest und Hunger sind wir verschont geblieben, wenn wir uns auch sehr einschränken müssen; Glauben, Tugend, eheliche Treue und vollkommene Mädchenehre ist hoffentlich besonders in den Landpfarren zumeist nicht verletzt worden.

Gott sei Dank, wir haben nicht umsonst ge- betet. Unser eifriges, vertrauensvolles Gebet soll fortgesetzt werden! Beten wir für den heiligen Va- ter! Flehen wir zu Gott für unseren heldenmüti- gen, friedensliebenden Kaiser, auf daß Ihm Gott jene Weisheit und jene Kraft verleihen möge, welche Ihm um einer glücklichen Regierung der vielen Völker Österreichs notwendig ist! Flehen wir zu Gott, welcher eigentlich die Geschehe der Völker und die Herzen der Machthaber lei- tet, er möge alle Verhältnisse so lenken, daß wir zu einem dauernden ehrenvollen Frieden, wie ihn der heilige Vater und unser Kaiser wünschen und anbahnen, gelangen könnten. Maria, die Königin des Friedens, möge uns mit ihrer all- mächtigen Fürsprache bei Gott erfolgreich dazu verhelfen.

Der Segen des allmächtigen Gottes, des Va- ters und des Sohnes und des heiligen Geistes steige über Euch herab und bleibe bei Euch!

Laibach, den 1. Jänner 1918.

† Anton Bonaventura,
Fürstbischof.

Fastenmandat.

Nach dem neuen kirchlichen Gesetzbuch ist das Fastengebot sehr gemildert. Künftighin gelten folgende Bestimmungen.

I.

1. Das Gebot der **Abstinenz** verbietet den Genuß von Fleisch und Fleischsuppe. Deshalb ist es an allen Abstinenztagen erlaubt jedwedes Tierfett zu gebrauchen. Das Gebot verpflichtet alle Gläubigen vom vollendeten siebenten Jahre an.

2. Das Gebot des **Fastens** erlaubt nur eine Mahlzeit im Tage, es verbietet jedoch nicht etwas zu genießen morgens und abends nach Gewohnheit des betreffenden Ortes. Es verpflichtet alle Gläubigen vom vollendeten einundzwanzigsten bis zum angefangenen sechzigsten Lebensjahre.

II.

1. Das Gebot der **Abstinenz** ist zu halten an allen Freitagen des Jahres.

2. **Abstinenz** und **Fasten** sind geboten:

- a) am Aschermittwoch,
- b) an Freitagen und Samstagen der vierzig-tägigen Fasten,
- c) am Mittwoch, Freitag und Samstag der Quatemberwochen,
- d) an den Vortagen einiger hoher Feste, und zwar am Samstag vor Pfingsten, am Tage vor Mariä Himmelfahrt (14. August), vor Allerheiligen (31. Oktober), vor Weihnachten (24. Dezember).

3. **Fasten** allein ist vorgeschrieben an allen übrigen Tagen der vierzig-tägigen Fastenzeit.

III.

Von diesem Fastengebot sind nach den allgemeinen kirchlichen Bestimmungen folgende Ausnahmen gestattet:

Das Gebot der **Abstinenz** und des **Fastens** verpflichtet nicht:

1. an den Samstagen der vierzig-tägigen Fasten;

2. es verpflichtet auch nicht an den Vortagen (Vigilien) der obgenannten Feiertage, wenn diese Vortage auf einen Samstag fallen; es verpflichtet z. B. nicht, wenn der 14. August, 31. Oktober und 24. Dezember auf einen Sonntag fallen;

3. es verpflichtet nicht, ausgenommen die 40 tägige Fastenzeit, wenn auf einen Abstinenz- oder Fasttag ein gebotener Feiertag fällt, in diesem Jahre z. B. das Allerheiligenfest (Freitag 1. November);

4. es verpflichtet nicht am Karsamstag von Mittag an.

Künftighin ist es an Tagen, an welchen nur Fasten geboten ist, nicht mehr verboten abends Fleisch zu oder bei ein und derselben Mahlzeit Fleisch- und Fischspeisen zu genießen.

Es ist auch erlaubt die Hauptmahlzeit von Mittag auf den Abend zu verlegen.

IV.

Zufolge Bevollmächtigung des hl. Stuhles kann ich noch folgende Erleichterungen gestatten:

1. Vom Gebote der **Abstinenz** sollen ausgenommen sein alle Samstage der vierzig-tägigen Fastenzeit mit Ausnahme des Quatember-samstages;

2. vom Gebote der **Abstinenz** und des **Fastens** sind ausgenommen:

- a) einzelne Orte, wenn dort an solchen Tagen ein Jahrmarkt abgehalten wird;
- b) die von Papst Pius X. aufgehobenen kirchlichen Festtage, wenn sie festlich begangen werden;
- c) die Personen der k. k. Landwehr, Gendarmerie und Finanzwache samt ihren Familien an allen Festtagen mit Ausnahme des Tages vor Weihnachten und Karfreitag.

3. Vom Gebote der **Abstinenz** sollen ausgenommen sein an allen Festtagen des Jahres, mit Ausnahme des Tages vor Weihnachten und Karfreitag, alle Arbeiter in Bergwerken und Fabriken samt ihren Familien, Eisenbahnkondukteure und die Reisenden, welche auf Bahnstationen speisen müssen; alle Bediensteten und Reisenden auf Schiffen, wenn sie auf Schiffen speisen müssen; alle diejenigen, welche sich in Bädern und Kurorten aufhalten samt ihren Familien und der Dienerschaft; diejenigen, welche in Gasthäusern ihre Kost nehmen müssen, und jene, welche von andern abhängig sind und sich Fastenspeisen nicht verschaffen können; alle, welche in Strahäusern leben: Sträflinge, ihre Aufseher und andere Bedienstete.

Allen jenen, welche sich dieses letzten (unter IV.) gewährten Nachsichten bedienen werden, erteile ich den Rat, als kleinen Ersatz dafür ein »Vater unser« und »Gegrüßet seist du Maria« zu beten oder ein kleines Almosen zu geben.

V.

Einzelnen Personen kann zufolge geltender kirchlichen Gewohnheit der eigene Pfarrer eine noch größere zeitweilige Nachsicht gewähren.

Der Beichtvater ist berechtigt das Urtheil zu fällen, ob jemand vom Fastengebote ausgenommen ist zufolge eines besonderen von der Kirche gutgeheißenen Grundes. Aus solchen Gründen verpflichtet das Fastengebot folgende Personen nicht:

a) Kranke und Genesende, ferner körperlich schwächliche, welche infolge Fastens Kopfweh oder Schwindel bekämen;

b) Mütter vor und nach der Geburt, auch wenn sie gesund und körperlich kräftig sind;

c) Arme, die sich die Nahrung erbetteln, welche überhaupt keine genügende Nahrung haben;

d) verschiedene Handwerker und Arbeiter, welche schwere Arbeit verrichten müssen, z. B. Landleute, Maurer, Steinmetze, Schmiede, Weber, Tischler u. s. w. Alle diese sind vom Fastengebot ausgenommen, obgleich sie gesund und körperlich kräftig sind;

e) alle, welche ermüdende geistige Tätigkeit ausüben müssen, z. B. Volksschullehrer, Studenten, Professoren, wenn sie sich auf die Vorlesungen anstrengend vorbereiten müssen; Prediger, wenn sie fast alltäglich predigen müssen, z. B. Missionäre bei Volksmissionen. Alle diese sind vom Fastengebote ausgenommen, wenn sie infolge Fastens ihren Obliegenheiten nicht nachkommen könnten.

Ich hoffe, daß wir dieses gemilderte Fastengebot bereitwillig und gewissenhaft erfüllen werden. Beten wir und tun wir Buße, damit sich Gott unser erbarme und uns nicht nach unseren Sünden strafe.

Laibach, am 1. Jänner 1918.

† Anton Bonaventura,
Fürstbischof.

5.

Draginjska doklada.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko sporoča z dopisom z dne 7. decembra 1917 semkaj:

»Mit der im Reichsgesetzblatte Nr. 453 ex 1917 zur Kundmachung gelangten Ministerialverordnung vom 21. November 1917 werden den katholischen Geistlichen für das Verwaltungsjahr 1917/18 unter den in der Verordnung enthaltenen Modalitäten Zulagen, bzw. Aushilfen gewährt, welche in zwei Raten flüssig zu machen sind, von denen die erste sofort, die zweite mit 1. Jänner 1918 fällig wird.

Hievon beehrt sich die Landesregierung das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat unter Anschluß eines Verzeichnisses, enthaltend die Namen der Beteiligten und die Höhe der ihnen zukommenden Zulage mit dem Ersuchen um gefällige weitere Verständigung mit dem Bemerkten in Kenntnis zu setzen, daß die erste Rate der Zuwendungen an die Beteiligten unter einem im Wege der k. k. Postsparkasse in Wien nach Abzug der Stempelgebühren flüssiggemacht wurde. Die Flüssigmachung der 2. Rate wird am 1. Jänner 1918 erfolgen.

Insoferne einzelne Geistliche, welche keine Kongruaergänzungen aus den Religionsfonds

beziehen und deshalb von der Beteiligung mit den erwähnten Zulagen ausgeschlossen bleiben, demungeachtet in ungünstigen Dotationsverhältnissen sich befinden, wäre die staatliche Kultusverwaltung laut Erlaß des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 21. November 1917, Zahl 39.446 geneigt, über deren motivierte und von der kirchlichen Behörde begutachteten Ansuchen ihnen im Rahmen der zur Verfügung stehenden Mittel entsprechende Aushilfen zu gewähren.

Eventuelle, entsprechend motivierte Gesuche solcher Geistlicher wolle das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat ehetunlichst gesammelt und begutachtet anher übersenden.«

O tem se čč. gg. duhovniki obveščajo s pristavkom, da se zgoraj navedena ministrska odredba glasi:

»Aus Anlaß der durch den Krieg geschaffenen außergewöhnlichen Verhältnisse werden für das Verwaltungsjahr 1917/18 Zulagen aus den Religionsfonds, bzw. aus der staatlichen Dotation derselben gewährt:

a) den Dignitären und Residenzial-Kanonicern des staatlich anerkannten Personalstan-

des der Metropolitan-, Cathedral- und Konkathedralkapitel, wenn deren von Staats wegen festgesetztes Minimaleinkommen aus den Religionsfonds ganz oder teilweise bestritten wird;

b) den Professoren an den katholischen Zentral- und Diözesanlehranstalten, wenn deren Besoldung ganz oder teilweise aus den Religionsfonds erfolgt;

c) den katholischen Seelsorgegeistlichen, wenn ihr Minimaleinkommen (Kongrua) in dem Pfründeinkommen nicht gedeckt ist und sie auf die Ergänzung aus den Religionsfonds Anspruch haben;

d) den Inhabern jener Stellen, welche als im Zwecke des Gesetzes vom 19. Februar 1902, R. G. Bl. Nr. 48, systemisiert anerkannt sind, wenn diese Personen in dieser Eigenschaft im Genusse eines Bezuges aus Staatsmitteln oder einem vom Staate dotierten Fonds stehen.

Hiebei sind Zulagen, welche die im Punkt d) bezeichneten Personen aus Anlaß der durch den Krieg geschaffenen außergewöhnlichen Verhältnisse aus einem aus öffentlichen Mitteln dotierten Fonds im Verwaltungsjahre 1917 und 1918 beziehen, entsprechend in Anschlag zu bringen.

Für die Bemessung der Zulagen ist als Jahresbezug bei den Dignitären und Kanonikern das gesetzlich gewährleistete Minimaleinkommen, bei den Professoren an den Zentral- und Diözesanlehranstalten der Jahresgehalt nebst den Quinquennalzulagen, bei den Seelsorgegeistlichen das gesetzlich gewährleistete Minimaleinkommen nebst den Minimaleinkommenserhöhungen anzunehmen; bei den im Punkt d) bezeichneten Personen ist als Jahresbezug die Kongrua eines selbständigen Seelsorgers oder eines Hilfspriesters an dem Orte ihrer Dienstverwendung anzunehmen, je nachdem der betreffende Priester zufolge des Gesetzes vom 19. Februar 1902, R. G. Bl. Nr. 48, auf den Ruhegehalt eines selbständigen Seelsorgers oder eines Hilfspriesters Anspruch hat.

Iz tega sledi, da dušni pastirji, ki ne dobivajo dotacijskega dopolnila iz verskega zaklada, niso dobili draginjske doklade, prav tako ne duhovniki, ki opravljajo druge duhovske službe in ne dobivajo svojih prejemkov iz verskega zaklada. Vsi ti morajo vložiti utemeljeno prošnjo za draginjski prispevek ter jo predložiti ordinariatu, ki bo potem vse prošnje skupaj izročil c. kr. deželni vladi. Zadnji rok za vlaganje teh prošenj je 20. januar 1918.

6.

Gospodom duhovnikom.

Med narodi naše mogočne države so se razvili strastni prepiri. Na Dunaju je postavno sestavljen odsek, ki naj pripravi obnovitev in prenovitev naše ustave, kar je nenavadno pomembno in dalekosežno za prihodnost države in narodov v njej. S tega razloga se gibljejo razne stranke vseh narodov in si prizadevajo, kar mogoče pravic in koristi priboriti za svoj narod.

Tudi Slovenci so se oglasili in zahtevajo edino le pravico zase in tudi pravico za vse druge narode v Avstriji. *Iustitia est fundamentum regnorum.* Zginil bi nesrečni mednarodni boj, ki je za Avstrijo tako poguben, narodi bi se mirno razvijali in zadovoljni v Avstriji ne bi nikdar hoteli poslušati onih nesrečnikov, ki bi nas radi odtrgali od nje.

Pa ne samo med posameznimi narodi v državi, tudi med raznimi strankami v narodu samem so nastali škodljivi prepiri in razdori. Mislim posebno na one v naši kronovini, v naši škofiji. Ti razdori pri nas so sicer v prvi vrsti politični, vendar pa zadevajo tudi naše krščan-

sko življenje in versko gibanje. Prizadeti smo mi ne le kot Slovenci, ampak tudi kot duhovniki. Posebno mene so okoliščine zadnjih časov prisilile na neke prepomembne ukrepe, za katere se vsa javnost veliko bolj zanima, kakor sem mislil.

V tem burnem času se je dogodilo, česar sem se dolgo bal in kar bi bil rad preprečil. Duhovniki, dosedaj v glavni smeri delovanja edini med seboj in s škofom, so se začeli razdvajati. Bojim se za prihodnost, bojim se, da se razdor med nami, ki je sedaj v prvi vrsti političen, ne bi razširil tudi na naše cerkveno in izobraževalno delo. Zato Vam, dragim sobratom, za novo leto nekoliko pojasnil in navodil.

I.

Zdi se mi, da ne bo napačno, ako izpregovorim nekoliko o sebi in o svojih ukrepih.

1. Deklaracija z dne 30. majnika je za Slovence življenjskega pomena, sosednjim narodom ne krivična, za obstoj in mir v Avstriji pa izredno koristna. Žalibog so jo nekatere prav mogočne

stranke v Avstriji in zunaj nje začele razlagati popolnoma krivo in Slovencem podtikati nepatriotične, izdajalske namene.

Zoper tako grdo počenjanje sem se zares razsrdil. Mislil sem, kako naj bi ga mogel odločno zavriniti. Zdelo se mi je, da bi bila uspešna jasna, in sicer soglasna izjava vseh naših strank za omenjeno deklaracijo, ki naglasuje Avstrijo in habsburško dinastijo. Hvala Bogu, namen sem dosegel. S tem korakom je izredno zadovoljna velika večina vseh Jugoslovanov in posebno ogromna večina Slovencev.

Obenem smo se vsi poklonili sv. Očetu in s svojim glasom pritrtili Njegovemu stanovitnemu in pogumnemu prizadevanju za mir, želeč, naj bi se Njegova prizadevanja čim prej uresničila. Ta drugi del naše skupne izjave je vnel naše občine, ki se jej ena za drugo pridružujejo. Zbudilo se je med nami silno mirovno gibanje, ki poprej ni moglo na dan.

2. Videl sem, da imamo za slovensko gimnazijo vse knjige, le latinskega besednjaka še manjka. Čul sem, da je v rokopisu izdelan, da ga pisatelj zopet pregleduje in da edino le denarja ni. Širil se je strah, da besednjaka izdati ne bo mogoče, ker bo tisk prav gotovo dosegel vsoto sto tisoč kron.

Premišljeval sem, kaj bi se dalo storiti. Sklenil sem, da prevzamem stroške za glavni besednjak in zraven tega še za priročni šolski slovarček. Tiskarna naj pripravlja vse potrebno in do l. 1923. naj bo dotiskan. Želel sem, naj se moje ime še ne razglasi. No, razglasilo se je. In hvala Bogu, da je moja namera vse Slovence izredno razveselila.

Ako se ne motim, bota ta dva moja koraka odstranila očitke, kakor da bi jaz in moji duhovniki ne bili odkritosrčno in zadostno narodnega mišljenja.

II.

Na odločen korak me je prisilil tudi naš prežalostni razdor, ki se je bolj v zaledju že dolgo časa pripravljaval. Ne smem in ne morem razvitka samega opisovati. Kar sem mogel povedati, sem povedal v »Slovcu« z dne 26. novembra in v »Domoljubu« št. 49. Sedaj naj omenim samo zadnji odločilni korak.

Gospod deželni glavar je hotel priti v delegacije. Kljub izrednemu pritisku ga poslanci niso izvolili. Že poprej je grozil, da bo izvajal posledice, ako ga ne bi izvolili. No, izvedel jih je na shodu izvrševalnega odbora dne 22. novembra: razglasil je, da S. L. S. razpusti in da koj novo

kmečko stranko ustanovi. Dotične izjave so bile strastne in razžaljive; najbolj strasten in razžaljiv pa je bil oglas za novo kmečko stranko.

Torej s par besedami je zavrženo, kar smo duhovniki z našim ljudstvom storili in izvršili dolgo vrsto let z napornim delom. Edinost naj se razruši in med ljudstvo zanese strastna agitacija, hud prepir in razdor med vse posamezne stanove, tudi med gg. duhovnike. Vso to nesrečo sem gledal v duhu, in povod? Užaljenost gospoda deželnega glavarja!

Srce in pamet me je gnala, naj hitro ukrenem, kar bi nameravani razdor, ako ne onemogočilo, vsaj čim bolj omejilo. Moral sem hiteti, da se gg. duhovniki in ljudstvo hitro pouče o položaju. To sem storil z dopisoma v »Slovcu« in v »Domoljubu«.

Izdal sem geslo: mi ostanemo v S. L. S., naj se izvoli novo načelništvo, ki naj jo poživi in vodi v luči dosedanjih načel. Novo kmečko stranko odklanjamo kot nepotrebno in rojeno iz matere strasti; za kmetovalca je skrbela in bo še skrbela S. L. S., ki je tekom let njemu na korist širrom dežele zasnovala mnogo raznovrstnih gospodarskih zadrug, je kmetovalce zedinila v kmetski in županski zvezi in njegove koristi uspešno brani v parlamentu na Dunaju. Dоследno sem naročil gg. duhovnikom in vernikom, naj pri utemeljevanju te nove stranke ne sodelujejo in naj na morebitne shode ne hodijo. Ker pa vem, da smo slabi in hipnim vtisom pristopni, sem v duhu krščanske ljubezni naročil, naj v prijateljski zvezi ostanemo tudi z onimi, ki bi morda S. L. S. zapustili in k novi kmetski pristopili.

Kaj ne, ko bi se verniki, posebno pa gg. duhovniki, po tem navodilu ravnali, bi bil razdor nemogoč: duhovniki, združeni s škofom, združeni v ljubezni med seboj in združeni z ljudstvom. To videč, bi se bil morda celo g. deželni glavar premislil, spoznal svoj usodepolni korak in ostal zopet naš, kakor je bil dosedaj. V novem sijaju bi zalesketala moč krščanske ljubezni, krščanskega premagovanja, krščanskega zatajevanja med verniki in gg. duhovniki.

III.

Čutim, da je moje izdatno geslo povzročilo silno gibanje po deželi, posebno med mojimi sodelavci v vinogradu Gospodovem. Do danes, ko to pišem (14. decembra) sem v tem oziru prejel raznovrstnih poročil.

Mnogi duhovniki, akademično starešinstvo, akademično društvo »Danica«, razne občine, de-

lavsko društvo, mnogi posamezniki se mi navdušeno zahvaljujejo za odločen nastop. Dobivam pa tudi od gg. duhovnikov, in sicer od takih, ki jih moram vpoštevati in ljubiti, poročila, ki niso prav vesela in mojega koraka ne odobrujejo. Iz dopisov čutim borbo in vsled te borbe veliko bolečino njihovega srca. Temu pojavu se prav nič ne čudim. Kaj ne: naenkrat tak prevrat! Ta notranji mučni razvoj mi je poznan, saj sem ga doživel sam v svojem srcu in trpel skoraj dve leti.

Upam, da bo končni uspeh v pravcu medsebojne edinosti, ljubezni in složnega nastopa. Megleni, viharni jesenski dnevi bodo minuli in zopet se bo med nami in po škofiji razvijalo milo in bujno pomladansko življenje. Duhovniki ljubljanske škofije bodo vzor potrebne cerkvene discipline: *spectaculum facti Deo, angelis et hominibus*.

IV.

O našem delu pro Deo, pro Ecclesia et pro populo ne naročam nič novega: nadaljujmo stano vitno vse to, kar smo delali do sedaj.

V teku leta Vas bom opozarjal posebno na vzgojno delo pri materah, očetih, nevestah in ženinih, da se zanj zavzamemo bolj sistematično in premišljeno. Poučevali se bomo za delo pri mladini, posebno za slučaj, ko bi se zapovedala bolj odločna vojaška vzgoja. Skrbeli bomo za pohabljenje, za vdove in sirote ter iskali za njih pomoči od države in z zbirkami za našo »Dobrodelnost«. Celili bomo globoke dušne rane s posebno ljubeznijo in potrpežljivostjo; zato bomo prirejali duhovne vaje za dekleta, za mladeniče, za žene; po vojni pa bomo začeli s svetimi misijoni. Nadaljevali bomo trud za vsestransko zmernost in po potrebi tudi za popolno vzdržnost.

Kot duhovni pastirji prosimo vsak dan Pastorem pastorum za luč, da bomo duhovno-pastirske dolžnosti spoznali, in za moč, da jih bomo izpolnjevali, pa naj bi bile še tako težke. — Pax vobis!

V Ljubljani, dne 14. decembra 1917.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

7.

Shod gg. dekanov.

Novi »Codex iuris canonici« začne biti veljaven za nas vse na binkoštno nedeljo, dne 19. majnika l. 1918. Škoda, da se zavoljo neljubih vojnih razmer ta knjiga ne more razpošiljati, kakor bi se želelo. Le kaki posamezni zvezki se včasih dobé. No, upam, da se vse te zadeve kmalu ugodno razpletejo.

Najbolj nujne določbe bom objavil v »Škofijskem Listu« počenši od meseca februarja. So pa v oddelku »de clericis« neke določbe, o katerih bi se rad pomenil z gospodi dekani, preden kaj stalnega odločim. Dotične naredbe se glase:

I.

Canon 137: »A fideiubendo etiam de bonis propriis, clericus prohibetur, inconsulto Ordinario.«

Canon 139. §. 1. »Ea etiam, quae licet non indecora, a clericali tamen statu aliena sunt, vitent sc. clerici.«

§. 3. »Sine licentia sui ordinarii ne ineant gestiones bonorum ad laicos pertinentium aut officia saecularia, quae secumferant onus reddendarum rationum...«

§. 4. »Senatorum aut oratorum legibus ferendis, quos deputatos vocant, munus ne sollicitent neve acceptent... et attentent sine licentia tum sui Ordinarii, tum Ordinarii loci, in quo electio facienda est.«

Canon 142. »Prohibentur clerici per se vel per alios negotiationem aut mercaturam exercere sive in propriam sive in aliorum utilitatem.«

Vse gospode dekane prosim, da se točno pouče, kako so te zadeve uravnane v dekaniji, kaj bi se moralo popraviti in odstraniti, in kako jih v duhu naštetih naredb urediti. Prosim, da bi gg. dekani poročilo sestavili pismeno.

II.

Canon 131. §. 1. »In civitate episcopali et in singulis vicariatus foraneis saepius in anno, diebus arbitrio Ordinarii praestituendis, conventus habeantur, quos collationes vel conferentias vocant, de re morali et liturgica; quibus addi possunt aliae exercitationes, quas Ordinarius opportunas iudicaverit ad scientiam et pietatem clericorum promovendam.«

§. 2. »Si conventus haberi difficile sit, resolutae quaestiones scriptae mittantur, secundum normas ab Ordinario statuendas.«

§. 3. Conventui interesse, aut deficiente conventu, scriptam casuum resolutionem mittere debent, nisi a loci Ordinario exemptionem antea expresse obtinuerint, tum omnes sacerdotes saeculares, tum religiosi, licet exempti curam animarum habentes et etiam, si collatio in eorum

domibus non habeatur, alii religiosi, qui facultatem audiendi confessiones ab Ordinario obtinuerint.«

Naj se gg. dekani z gg. duhovni pogovore in na shodu poročajo, kako naj bi sedaj zapovedane večkratne konference v letu uredili in v kakem razmerju naj bodo do priljubljenih konferenc »Sodalitatis«. Šele po tem shodu bom določil vprašanja in čas za letošnje pastoralne konference.

III.

Težko je vprašanje o dobrem poučevanju veronauka posebno v početku. O priliki kano-nične vizitacije sem jaz navadno priporočal, naj se v prvih dveh letih vzamejo svetopisemske zgodbe, na katere naj se nadovežejo primerni nauki sv. vere. O tem govori tudi naša prva sinoda (str. 159—165; posebno st. 164 n. 223). Nekateri p. t. škofje so pa drugače mislili in so posebno katekizem povdarjali.

Večkrat smo se posvetovali o knjižici: »Katholisches Religionsbüchlein für die unteren Klassen der Volksschule.« Herausgegeben von Wilhelm Pichler (zadnja redakcija: Herausgegeben von der haterhetischen Sektion der österr. Leo-Gesellschaft). Dosedaj so porabo te knjižice

nekateri p. t. škofje odklanjali. Ko so pa nekateri p. t. škofje poročali, s kolikim pridom jo uporabljajo veroučitelji v njihovih škofijah, smo na shodu v novembru 1917 sklenili, naj vsak škof v tem oziru postopa poljubno.

V teku meseca januarja dobi vsak dekan po dva izvoda; naj jih pošlje najboljšim veroučiteljem in naj se z njimi dogovori, ali bi bilo prav, da se tudi pri nas vpelje. Na shodu dekanov bote gospodje poročali in poskrbel bom za slovensko prestavo, ako bote gospodje za to, da se ta knjižica tudi pri nas vpelje.

IV.

Obravnavali se bodo predlogi, o katerih želite duhovni pastirji, da bi se o njih govorilo. V tem slučaju naj se mi pošljejo pismeno vsaj tri tedne pred sestankom.

Sestanek sklicujem na sredo po beli nedelji dne 10. aprila ob deveti uri v veliki dvorani škofijske palače. Povabim vse gg. dekane, mojega generalnega vikarja in arhidijakone.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1918.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

8.

Različne opazke.

Pri denarnih pošiljativah naj se natančno označi namen. Brez označbe naj se denar ne pošilja. Zadostuje prav kratka, vendar jasna označba, n. pr.: r. križ (rdeči križ), sv. oče (sveti oče), afr. mis. (afrikanski misijoni), v. b. gr. (varuhi božjega groba), m. i. f. s. (missae in festis suppressis). Kdor pa pošilja več zneskov obenem, naj na posebnem listu pojasni namen pošiljatve. Sklepati na namen pošiljatve iz dneva, ko se odpošlje znesek, je nevarno, ker prihajajo odrezki poštnih položnic v sedanjem času zelo pozno. Tudi naj se ne piše, zlasti če se zbirka

pošilja več mesecev prepozno, n. pr.: zbirka od 2. 11., ali »v smislu Škof. Lista str. 30«. Pri tehnikih zbirkah, kakor jih sedaj v vojnem času oskrbuje ordinariat, si ni mogoče vseh takih dni na pamet zapomniti, iskati po listu je pa zelo zamudno.

Draginjske doklade. V smislu § 5 naredbe c. kr. finančnega ministrstva z dne 14. julija 1917 dobe draginjsko podporo letnih 612 K uradniki (in duhovniki) z letno plačo do 2200 K; 780 K (2200—2800 K), 948 K (2800—3600 K), 1056 K (3600 do 4800 K), 1020 K (4800—6400), 720 K (6400—10.000 K).

9.

Slovstvo.

Alte und neue Kirchenglocken als ein Katalog der Kirchenglocken im österreichischen Küstenlande und in den angrenzenden Gebieten mit Beiträgen zur Geschichte der Gußmeister verfaßt von Dr. Anton Gnirs, k. k. Landes-konservator im Küstenlande. Mit 305 Abbildun-

gen im Text. 1917. Kunstverlag Anton Schroll & Comp. in Wien. Str. 227. Cena 13 K 20 v.

Pravkar je izšlo delo, ki je za Kranjsko in Primorsko velike važnosti. C. kr. konservator vladni svetnik dr. Anton Gnirs popisuje v pričujoči knjigi zvonove, ki so bili v vojne namene

zaseženi. S tem popisom je rešil marsikako znamenitost, ki bi bila sicer za zgodovino izgubljena. Besedilo pojasnjuje 305 slik. Okraski zvonov se tesno oklepajo časovnih struj, zato so na zvonovih zastopani okraski raznih slogov zadnjih 600 let. V tej knjigi nas šeststoletna zgodovina zvonarske umetnosti seznanja z napisi, oblikami in ornamenti naših izgubljenih zvonov. Tudi dva glagolska napisa sta sprejeta v knjigo.

Knjiga obsega predgovor, uvod (str. 1—12), abecedni zapisnik krajev, iz katerih so zvonovi

dohajali vojni upravi (13—210), seznam zvonarjev (211—224) in časovni pregled posameznih zvonov od l. 1317. dalje.

V uvodu omenja pisatelj tudi dosedanje preiskave Ivana Šašelja in Jos. Lavtižarja.

Knjiga se razpošlje vsem čč. župnim uradom za shranitev v arhivu. Hkrati se dovoli, da se poravnajo stroški iz cerkvene blagajne. Ker mora ordinariat knjigo takoj plačati, naj se zneski blagovolijo precej odposlati po priloženi položnici.

10.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se župnija Planina pri Vipavi. Prošnje naj se naslove na kn. šk. ordinariat ljubljanski.

Zadnji rok za vlaganje prošenj je 10. februar 1918.

11.

Škofijska kronika.

Podeljena je župnija Šent Vid pri Vipavi g. Viktorju Kraglu, župniku na Planini pri Črnomlju; župnija Šenturška gora gosp. Jakobu Ogrizku, župniku v Lomu; župnija Lom g. Francu Govekarju, župniku na Planini pri Vipavi; Draga g. Antonu Žnidaršiču, župnemu upravitelju istotam.

Umeščen je bil na župnijo Šent Vid pri Vipavi g. Viktor Kragl, župnik na Planini pri Črnomlju, dne 17. decembra 1917.

Imenovan je bil za excurrento župnega upravitelja na Planini pri Črnomlju g. Ivan Vindišar, kaplan v Semiču.

Premeščen je bil g. Franc Gabrovšek kaplan pri Sv. Petru v Ljubljani, v Trebnju; g. Alojzij Kodermac, kaplan v Poljanah, v Tolmin na Goriškem.

Nameščen je bil g. novomašnik Ivan Pintar za kaplana pri Sv. Petru v Ljubljani; P. Klemen Grampovčan, O. F. M., v Poljanah.

Tonzuro so prejeli 1. januarja 1918 gg. bogoslovci prvoletniki: Ambrožič Franc iz Dom-

žal, Blažič Franc iz Žužemberka, Gerčar Feliks iz Žužemberka, Hiti Franc iz Novega mesta, Krauland Franc iz Stare cerkve (Mitterdorf bei Gottschee), Lovšin Jožef iz Ribnice, Plevelj Ludovik iz Ljubljane.

Prva dva nižja redova so prejeli gg. bogoslovci drugega letnika: Čepon Anton iz Horjula, Gabrejna Franc z Unca, Kolenc Franc iz Idrije, Pleša Franc iz Naklega, Rztresen Janez iz Šent Jošta pri Vrhniki, Terpin Franc iz Dobropolja.

Torzuro in prva dva nižja redova so prejeli frančiškanski kleriki: Fr. Pacifik Kokolj od Sv. Barbare na Štajerskem, Fr. Alban Bukovec iz Minesote v Ameriki, Fr. Jožef Aljančič iz Trnovega na Notranjskem.

Umrli so g. Simon Gregorčič, vikar v Avčah, v deželni bolnici v Ljubljani, dne 2. oktobra; Mons. Anton Jaklič, častni kanonik, c. in kr. vojaški superior v pok., v Zasipih pri Bledu, dne 17. decembra 1917; g. Julij Rutar, bivši kaplan pri Sv. Jakobu v Trstu, v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 47, dne 31. decembra 1917. — Priporočajo se čč. duhovščini v molitev.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 2. januarja 1918.

Vsebina: 1. Pastirski list. — 2. Postna postava. — 3. Hirtenbrief. — 4. Fastenmandat. — 5. Druginjska doklada. — 6. Gospodom duhovnikom. — 7. Shod gg. dekanov. — 8. Različne opazke. — 9. Slovstvo. — 10. Konkurzni razpis. 11. Škofijska kronika.